СВОБОДА

LIBERTY

Часопис для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ VIII. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 15-го Марця 1900. | Число 10.

КАЛЕНДАРЬ.

Марець.

15	Ч.	Өеодотъ свмуч.
16	П.	Евстропій муч.
17	С.	Субота усопшихъ
18	Н.	**2. Поста. Каноп** муч.
19	П.	Св. 42 муч. Өеод. и Туронъ
20	В.	Василій и Ефремъ свмуч.
21	С.	Өеофилектъ епис.

ЗМѢСТЪ.

Увага.

Хотячѝ приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера:

Mr. Kond. Kotanczyk
Box 127
SHAMOKIN, PA.

И увѣдомляють секретара пôдъ адресою:

Rev. Antony Bonczewsky
10 May Str.
ANSONIA, Conn.

СПРАВЫ „Р. Н. СОЮЗА.“

Въ другôй половинѣ лютого б. р. приступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуючѝ новѝ члены:

	Число въ гол. книзѣ:
Christopher, Pa.	
66. Ґмитрикъ Іоанъ	61
67. Осюракъ Грицъ	61
68. Джуґанъ Яковъ	62
Plymouth, Pa.	
69. Фирча Осифъ	1424
70. Чарный Стефанъ	1483
71. Кагачевскій Андрей	1489
Mt. Carmel, Pa.	
72. Гальковичъ Михаилъ	3
Jersey City, N. J.	
73. Дзюбакъ Сидоръ	1828
74. Котаньскій Максимъ	1829
75. Синкъ Павло	1829
76. Мучка Якимъ	1830
77. Кузякъ Николай	1830
78. Даньковскій Иванъ	1831
79. „ Кондратъ	1831
80. „ Петро	1832
81. Зубикъ Михайло	1832
St. Clair, Pa	
82. Коцобонъ Иванъ	299
83. Полинякъ Захаръ	301
West Pawlet, Vt.	
84. Ливандовскій Михайло	1833
85. „ Марія	1833
86. „ Катерина	1834
87. „ Анна	1834
88. Зилѣнка Анна	1835
89. Калуги Иванъ	1835
Shamokin, Pa.	
90. Заяць Стефанъ	1119
91. Касепчаръ Омеланъ	1219
Northampton, Pa.	
92. Сенько Иванъ	1836
93. Войтановскій Иванъ	1836
94. Димунъ Иванъ	1837
Glen Lyon, Pa.	
95. Капець Павло	1364
96. Фриицко Иванъ	1368
97. Дулиба Николай	1372
Mayfield, Pa.	
98. Куликъ Иванъ	1827
99. Поповчакъ Петро	1828
100. Янковичь Андрей	70
101. Хопякъ Василь	70
102. Бакъ Атанасъ	71
103. Найдохъ Стефанъ	71
104. Сосенко Семенъ	436
105. Владика Максимъ	157
106. „ Иванъ	256
107. „ Катерина	256
108. „ Анна	257
109. „ Микола	257
110. „ Марта	258
111. Клянцко Микола	1083
112. Ильчакъ Емилія	1837
113. Кавашь Несторъ	1838

Тôлько приступило всѣхъ разомъ, а зъ того дѣтей 31. Записуйте дѣти и новыхъ членôвъ приєднуйте! Най росте нашъ »Руско-Народный Союзъ«! Въ третôмъ кварталѣ б. р. т. є. въ грудни м. р. и сѣчни та лютôмъ б. р. приступило до »Союза« всѣхъ новыхъ членôвъ 557, зъ того дѣтей 71.

Ант. Бончевскій
секретарь

Списъ населеня
Сполуч. Державъ

Вже вôдъ колькохъ мѣсяцѣвъ правительство Спол. Державъ лагодить ся, щобъ списъ населеня (конскрипція), що мае вôдбути ся дня 1. червня с. р., вôдбувъ ся якъ найточнѣйше. Той списъ єсть дуже важнымъ и для насъ Русинôвъ, бо може показати меньше-бôльше число рускихъ поселенцѣвъ въ Спол. Державахъ. Правда, подôбный списъ вôдбувъ ся тому десять лѣтъ, але тогды не було ще тôлько Русинôвъ, що теперь, а и тѝ, що були або не подали свого названиска и рускои народности, або дали вписати ся за Грекôвъ, Словакôвъ, Мадярôвъ або Полякôвъ. Пôдчасъ сегорôчнои конскрипціи не повинно щось подôбного повторити ся, а кождый, чи вôнъ походить зъ Галичины, Угорщины чи зъ Украины, повиненъ сказати, що вôнъ Русинъ. Про те повиннѝ провчити людей всѣ свящѣнники по церквахъ. Пôдчасъ спису населеня ходити будуть по хатахъ окремѝ до того урядники, а кождый мусить имъ подати точно все про що будуть пытати. И такъ: Треба подати имя и назвиско, вѣкъ, жонатый (а) чи самотный(а), мѣсце урожденя, мѣсце уродженя родичôвъ, чи єсть горожаниномъ Спол. Державъ, чи нѣ, чи ту рожденый чи лишь натуралізувавъ ся, якъ довго перебувае въ Америцѣ, яку мае роботу, кôлько мѣсяцѣвъ не працювавъ, чи вмѣє читати и писати, де и яке одержавъ школьне образоване, чи єсть властителемъ дому або грунту и т. д. Если бы хто не подавъ правды, то можуть єго покарати карою ажь до 100 долярôвъ.

Якъ звѣстно Поляки мешкають въ »старôмъ краю« пôдъ трема цѣсарями: австрійскимъ, прускимъ и россійскимъ. Они тежь подавали себе за Прусакôвъ, Австріякôвъ або Россіянôвъ. Щобъ при тôй конскрипціи не повторилось щось подôбного зъ ними, то редакторы двохъ польскихъ газетъ звернулись зъ просьбою до директора спису, щобъ урядники запытували людей, чи мѣсцемъ ихъ уродженя єсть Польща россійска, австрійска або пруска. При тôй практицѣ дуже легко можуть позаписувати нашихъ Русинôвъ за Полякôвъ, то-жь бачнôсть.

А подаване себе за Русинôвъ при конскрипціи єсть великои ваги, хочь бы зъ того взгляду, що покажемо нашимъ ворогамъ въ старôмъ краю, що насъ хотѣли зробити Поляками, Москалями або Мадярами, що мы не затратили своєи народности въ вôльнôмъ краю, а жіемо и розвиваемось.

Вѣсти зъ Америки.

Mayfield, Pa. 7. Марця 1900.

(Русинъ кансель-манъ. — Похоронъ бл. п. Григорія Дзвôнчика).

Дня 20. февр. с. р. вôдбули ся выборы до нашого »бора«, а мѣжь иншими кансель-меномъ выбрано Русина Алексія Шляпту зъ партіи републиканьскои. Хотяй вправдѣ немало то труду стояло А. Шляпту, однакъ, при помочи єще колькохъ тутешныхъ Русинôвъ, котрѝ не жалуючи також свого труду, щиро робили въ тôмъ напрямѣ, черезъ що зôставъ наконець выбраный А. Шлянта бôльшостію голосôвъ на кансель-мена. Въ нашôй громадѣ зъ того поводу запановала велика радôсть, навѣть зъ стороны Англикôвъ зъ партіи републиканьскои, бо А. Шлянта занимавшій въ минувшôмъ роцѣ той самъ урядъ, вôдкрывъ неправильности противникôвъ въ касѣ тутешного »бора« и зробивъ много доброго и хосенного, такъ для цѣлого »бора« якъ особливо найбôльше для нашои »стороны«. Дай Боже, щобы нашъ рускій кансельманъ потрудивъ ся якъ въ минувшôмъ роцѣ, такъ и на дальше для загального добра.

Якъ то звычайно бувае, що по радости наступае смутокъ, то-жь така хвиля не минула и нашу мѣсцевôсть, бо заразъ слѣдуючого дня, т. є. 21. февр. упокоивъ ся скоро постижно нашь найлучшій парохіянинъ и господарь церковный Григорій Дзвôнчикъ. Черезъ смерть єго стратила наша парохія великого своєго добродѣя, бо бл. п. Григорій положивъ великѝ заслуги такъ для добра церкви якъ и тутешнои читальнѣ и въ многихъ иншихъ парохіяльныхъ справахъ. Похоронъ того такъ много заслуженого Григорія вôдбувъ ся въ суботу 24. февр. а брали въ нѣмъ участь три священники: оо. Т. Обушкевичь, Ив. Арданъ, зъ Олифанту и Д. Поливка зъ Плимоутъ. Вѣрныхъ на похоронѣ явилось велике число, бо вырушили всѣ три тутешнѝ братства: св. Іоана Хрест. (въ котрôмъ то бл. п. Григорій бувъ довголѣтнымъ предсѣдателемъ) св. Кирила и Методія, парубоцке бр. св. Бориса и Глѣба и св. Василія В. зъ Карбондейлъ, Па. и много иншихъ вѣрныхъ доокрестныхъ мѣсцевостей якъ зъ Олифантъ, Карбондейлъ и т. д. Около 10 г. началась служба божа соборна, на котрôй выголосивъ мѣсцевый священникъ трогательну проповѣдь, а объявивши заслуги бл. п. Григорія, вѣрнѝ не могли вôдъ плачу повздержатись. На сл. божôй спѣвавъ мѣсцевый хоръ пôдъ проводомъ п. А. Ґелы прехорошо, а вôдтакъ коли вырушивъ похоронъ зъ церкви на цминтаръ, заграла також мѣсцева руска банда (до котрои то бл. п. Григорій також свого часу належавъ), а около г. 1. по пол. остановились вѣрнѝ вразъ зъ священниками надъ могилою бл. п. Григорія, где тутъ въ послѣдне выголосивъ надгробну трогательну проповѣдь о. Д. Поливка. Зложивши вôдтакъ тѣло до могилы, вѣрнѝ зъ великимъ смуткомъ повернули во »свояси«. Бл. п. Григорій належавъ також и до »Союза« и полишивъ жену и трое дѣтей. Вѣчная єму память и блаженный вôдпочинокъ праведнôй души єго.

Майфільдчанинъ.

Зъ Shenandoah, Pa.

Дня 8. с. м. вôдбувъ ся въ Шенандоа, Па. похоронъ одиначки п.п. Лавришиныхъ, Анны, що померла скоропостижною смертію въ 15 роцѣ житя.

Мѣсцевѝ, англійскѝ газеты описуючѝ той похоронъ, высказувались, що бувъ вôнъ величавый, та якъ Шенадоръ Шенадоромъ не бачивъ ще нѣхто щось подôбного. И справдѣ, що такъ. Самыхъ священникôвъ рускихъ було 20, а латиньскихъ 5. Зъ рускихъ були слѣдуючѝ: ОО. Т. Обушкевичь, Т. Дамяновичь, А. Дзубай, Ев. Сатала, А. Каминьскій, К. Чучка, Н. Воленскій, Ив. Чурговичь, И. Кешелякъ, Н. Дмитрôвъ, М. Пôдгорецкій, С. Макарь, Е. Волкай, О. Злоцкій, Ив. Грабаръ, Г. Мартякъ, В. Мартякъ, Галько, Ив. Констанкевичь и В. Волошинъ. Зъ латиньскихъ священникôвъ були: нѣмецкій зъ Wilkes-Barre Диссселькампъ, словацкій Гаспарекъ зъ Mahanoy City и мѣсцевѝ литовскѝ Абромайтисъ, Мілюкасъ и Матулайтисъ. Мѣжь иншими завважати належить участь Ю. Жатковича редактора »А. Р. Вѣстника«, Бешенього, секретара »Соединенія«, Дзмуры, касіера »Соединенія« и Неймета австрійского конзулярного аґента.

Коли внесено дорогу домовину зъ тѣломъ помершои до церкви, що була биткомъ заповнена цѣкавы-

(Продовжене на другôй сторонѣ).

ЗАХАРКО.

Оповѣдане Кнута Гамсуна.

1.

Глубока тишина розляглась понадъ преріями. Въ округъ на милевѝ далечины, якъ далеко око сягае, не видно жадныхъ деревъ и домôвъ, тôлько пшеницю и зелену траву. Гень, гень далеко, що выдають ся маленькими наче мухи, видно конѣ и людей при роботѣ — се косарѣ, що сидять на своихъ машинахъ и косять траву. Одинокій звукъ, якій чути, се чирчане скакунôвъ, а єсли вѣтеръ спріяючій завѣє, то выняткою таки выразьно доходить ушей звукъ, клапаючій шумъ машинъ ажь звôдтамъ. Неразъ чути той шумъ предивно цѣлкомъ близько.

Се фарма. Она лежить сама одиночкомъ середъ розлогихъ вестôвъ, безъ сусѣдôвъ, безъ всякои лучности зô свѣтомъ, а кôлька днѣвъ ходу дѣлять еи вôдъ найблизшого прерійного мѣсточка. Фармерскѝ будынки выглядають зъ далека якъ малѝ обрывки скалы, що стирчать середъ непроглядного пшеничного моря.

Въ зимѣ фарма пуста, але зъ весною до пôзнои осени перебувае тамъ якихъ сѣмдесять хлопôвъ занятыхъ коло пшеницѣ.

Три хлопы куховарять, кухаръ и два помôчники; а въ стайни — не рахуючи много коней — стоить двайцять мулôвъ; але тамъ нема жаднои бабы, словомъ жаднѣсѣнькои на цѣлу фарму.

Сонце пражить силою 102 степенѣвъ Фаренгайта. Небо и земля дрожать середъ тои великои спеки и навѣть найменшій подувъ вѣтру не хоче охолодити воздуху. Сонце розлялось наче огнянне болото.

Також при будинкахъ всьо тихо, тôлько зъ кухнѣ и ѣдальнѣ доходять голосы и кроки кухаря и єго обохъ помôчникôвъ, що здають ся бути дуже занятыми. Они розпалюють величезне огниско травою, а змѣшаный зъ искрами и поломѣнею дымъ, бухае клубами зъ комина. Коли вже страва готова, то въ циновыхъ кôтлахъ выносять и двигають на возъ. Опôсля запрягають мулôвъ и три хлопы зô стравою выѣзджае на преріи.

Кухаръ, се грубый Айришь, около сорока лѣтъ, сиваво-волосый, зъ войсковымъ выглядомъ. Вôнъ на пôвъ голый, сорочка розхрѣстана, а зъ пôдъ нен наче млиньскій камень выглядають груди. Его кличуть Палли, бо своимъ видомъ пригадує папуґу.

Кухаръ служивъ жовнѣромъ въ однôй зъ крѣпостей на полудни и трошки письменный. Тому принѣсъ зъ собою на фарму книжку пѣсень и давне число якоись газеты, що зложивъ на поличку въ кухни, щобы въ вôльныхъ хвиляхъ мати що взяти до рукъ. И корыстує ся ними зъ великою завзятостію.

За то Захарко, єго бѣдный краянъ, що бувъ майже темный и носивъ окуляры, захопивъ разъ газету, щобы и собѣ де-що зъ неи вычитати. Книжка не мала для него вартости, бо звычайнѝ малѝ буквы мигтѣли передъ єго очима, наче середъ мраки; за се було для него великою приємностію держати газету кухаря въ рукахъ и проводити часъ за розпôзнаванемъ великихъ буквъ оголошень. Однакъ коли кухаръ заувавжавъ, що єго скарбу нема, то спѣшивъ до ложка Захарка и выдиравъ газету. И тогды мѣжь ними обома вывязувавъ ся завзятый и смѣшный поєдинокъ на губы.

Кухаръ называвъ Захарка чорноволосымъ рабусьомъ и псомъ. Сунувъ пальцями майже пôдъ самѣсенькій єго нôсъ и пытавъ, чи бачивъ вôнъ коли жовнѣра, чи знае уряджене крѣпости. Нѣ, того вôнъ не знае! Але тогды вôнъ повиненъ тôлько слухати и мовчати!

Захарко на то всьо не вôдповѣдавъ нѣчого; але вмѣвъ доѣсти кухареви: що варить сырѝ стравы и пече зъ мухами пудинґи. »Забирай ся до чорта и бери си газету!« Вôнъ, Захарко, праведный чоловяга, знову знайде газету, коли той сѣ вычить. »Не стôй ту и не плюй на пôдлогу, ты засмарована собако!«

Тогды слѣпѝ очи Захарка стояли якъ двѣ тупѝ, сталевѝ кулѣ на розъяренôмъ лици.

Але вôдъ того дня панувала мѣжь обома краянами вѣчна згода.

Возы зô стравою дѣлять ся на преріяхъ и кождый годує своихъ 25 хлопôвъ. Людиска збѣгають ся зô всѣхъ кутôвъ, розхапують страву и садовлять ся попôдъ возы и мулы, щобы хоть въ часѣ обѣду зажити въ тѣни. За десять минутъ вже по ѣдженю. Надзиратель сѣдае знову въ сѣдло и командує людей до роботы, а возы, що довозять страву, завертають назадъ на фарму.

Але пôдчасъ коли помôчники вымывають и вытирають миски и ложки по обѣдѣ, тогды Палли сидить собѣ въ тѣни за домомъ и тысячный разъ прочитує пѣснѣ и войсковѝ спѣванки зъ дорогои книжки, яку принѣсъ зъ крѣпости зъ полудня. И тогды Палли чуєсь знову жовнѣромъ.

2.

Вечеромъ, коли почне смеркати, котить ся зъ робôтниками сѣмъ возôвъ наладованыхъ сѣномъ зъ прерій домôвъ. Бôльшôсть мыє на подвôрю руки, нѣмъ засядуть до вечерѣ, деякѝ причѣсують свое волосе. Они заступають всѣ народности и многѝ расы, суть тамъ молодшѝ и старшѝ, приблуды зъ Европы и рôднѝ американьскѝ волоцюги, всѣ менше-бôльше вакабунды и нещасливѝ сотворѣня. Заможнѣйшѝ тои банды носять револьверы въ заднихъ кишеняхъ сурдута. Забирають ся до ѣдженя зъ поспѣхомъ и заѣдають мовчки. Многѝ мають респектъ передъ надзирателемъ, котрый рôвножь вспôльно засѣдае до обѣду и стереже порядокъ. По скôнченôмъ обѣдѣ всѣ розходять ся на вôдпочинокъ.

Але днесь захотѣлось Захаркови выпрати свою сорочку. Зъ поту стала она такъ твердою, що гризла цѣлый день, коли сонце парило єго плечѣ.

Вечеръ бувъ темный, всѣ забрались спати, тôлько зô спальнѣ середъ ночи розходилось заперте сапане...

Захарко пôйшовъ до кухнѣ, де находились многѝ начиня зъ водою. Се була вода кухаря, яку вôнъ старанно ловивъ пôдчасъ слотныхъ днѣвъ, бо вода на фармѣ була за тверда та за вапниста до праня.

Захарко дôрвавшись до бочки зъ водою, стягнувъ сорочку и зачавъ еи въ нѣй жмякати. Вечеръ бувъ тихій и холодный, єму було зимно, але сорочку конче треба було выпрати; и злегонька пôдсвистувавъ, щобы трошки себе розвеселити.

Въ тôмъ нагло кухаръ отвирае дверѣ. Въ єго руцѣ лямпа и широкій лучь свѣтла освѣтивъ Захарка.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only little Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All comunications should be addressed to:
„Svoboda“
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна	$2.00
До старого краю	3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA“
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

(Продовжене зô стороны першои).

ми Американцями, зачавъ ся обрядъ погребенія, що его довершили оо. Обушкевичь, Дамяновичь и Каминьскій въ асистенціи другихъ священниковъ.

Службу Божу вôдспѣвавъ о. Обушкевичь въ асистенціи другихъ священниковъ, а шамокиньскій хоръ, пôдъ проводомъ М. Бачиньского, спѣвавъ пречудово, за що удостоивъ ся похвалъ вôдъ своихъ и чужихъ. О. Гав. Мартякъ выголосивъ зъ жаромъ трогаючу до слѣзъ проповѣдь по руски, а Мілюкасъ по англійски, почôмъ рушивъ походъ похоронный на цвинтаръ. Безчисленнй масы цѣкавыхъ залягали улицѣ, що ними переѣздило кôлькадесять повозôвъ. Всѣ шенандорскій рускій братства взяли тежь участь въ походѣ. Самыхъ вѣнцѣвъ було такъ богато, що везено ихъ на двохъ повозкахъ.

Пôсля похорону знакомй и кревнй п.п. Лавришиныхъ удались до приходского дому, де зложили свои спôвчутя прибитымъ зъ горя родичамъ по причинѣ страты одинокои и любои имъ дитины.

Вѣсти изъ старого краю.

Галичина. Въ нашôй Галичинѣ то такъ дѣесь: паны крадуть, а жиды обдирають людей лихвою въ бѣлый день. Першй стрѣляють ся, єли ихъ подвиги выйдуть на свѣтло денне, а другихъ замыкають до Ивановои хаты. Мимо того тому ще не конець и першихъ богато ще пострѣляесь, а другихъ повандрує до холоднои.

— Ще 17 мѣщанъ зъ Комарна вôдсиджує кару у Львовѣ за Баденѣвскй кровавй выборы зъ р. 1897, а то за те, що поважились стати въ оборонѣ права, яке имъ дає австрійска конституція, котрои польскй панки не хочуть знати. 41 Комарнянцѣвъ вже вôдсидѣли таку кару, а вийшовши зъ вязницѣ, купили на памятку до своеи церкви хрестъ за 65 коронъ въ товариствѣ выробу ризъ церковныхъ. Та памятка буде имъ пригадовати все огидне панованє шляхоцкои кліки въ Галичинѣ и пôдтримувати духа до обороны справедливости.

— Наукове товариство им. Т. Шевченка у Львовѣ внесло прошене до маґістрату, щобы площу передъ каменицями товариства назвати именемъ нашого поета и поставити на нѣй памятникъ Шевченка. Але славный маґістратъ не згодивъ ся, кажучи, що Львôвъ вже переставъ бути рускимъ мѣстомъ и не надаєсь до памятниковъ рускихъ; лѣпше — кажуть — поставити памятникъ Зѣмѣ, що обôкравъ щадницю.

— Рускій народный театръ дає теперь представленя въ Самборѣ.

— Въ чч. 30. и 31. часописи »Дѣло« помѣстивъ о. Д. Поливка свои враженя зъ Канады. Нѣчого нового въ нихъ не знаходимо. Описы поверховнй, а выводы на пôдставѣ ихъ не суть глубокй. Що тамъ ще не гараздъ, то всѣ знали.

— Нашъ краянъ д-ръ Сѣменовичь, що свого часу працювавъ мѣжь американьскими Русинами, а опôсля ставши лѣкаремъ — живъ въ Чікаґо, — перебувавъ теперь на студіяхъ въ Вѣдни, а передъ тымъ бувъ въ Празѣ. Тамъ — певно — спôткавшись зъ Русинами, пригадавъ собѣ, що вôнъ Русинъ и вôдъ часу до часу пише де що до »Дѣла«. Въ ч. 24. зъ с. р. описує американьску кôньску забаву (horse play) въ Чікаґо на коляду нового року. На такихъ забавахъ бувавъ и д-ръ Сѣменовичь, то-жь не дивниця, що проживаючи въ Чікаґо забувъ навѣть, що вôнъ Русинъ.

Буковина. Д-ръ Смаль-Стоцкій, професоръ рускои мовы на університетѣ въ Чернôвцяхъ выдавъ книжку »Буковиньска Русь«, въ котрôй описує розвôй и станъ буковиньскихъ Русинôвъ.

Угорщина. Въ короткôмъ часѣ має вôдбутись въ Унгварѣ нарада надъ гôркимъ положенемъ угорскихъ Русинôвъ. Въ тôй нарадѣ возьмуть удѣлъ: представителѣ ряду, послы зъ рускихъ комітатôвъ, епископъ Фирцакъ, надъ 30 священниковъ и много ще знатнѣйшихъ осôбъ. Щасть Боже! Радять вже бôльше двохъ лѣтъ, а народъ гине въ нуждѣ та темнотѣ и втѣкає за море, де таки свои рôднй помагають єму словачитись. Боѣмось, щобы угорскй Русины не вийшли на тыхъ нарадахъ такъ, якъ Буры на нарадахъ гааґскихъ.

Украина. Найблизшій зъѣздъ славяньскихъ археольоґôвъ, що слѣдять старину, має вôдбутись знову на Украинѣ въ мѣстѣ Харковѣ. Комітетъ вже заздалегôдь стараєсь, щобы и наша мова тамъ достала свое слушне право.

Въ могилôвскôмъ повѣтѣ, подôльскои ґуберніи, вôдкрыто богатй поклады олова, котре выдає 77 процентъ металевого олова.

НОВИНКИ.

—Памятайте на „Руско-Народный Дôмъ Еміґраційный въ Америцѣ“ и высылайте жертвы до касіера пôдъ адресою: Mr. John Parylak, 1337 Ave. A, New York City, а заразомъ увѣдомѣть о тôмъ секретаря пôдъ адресою: Mr. K. Kirczov, 102 Morris str, Jersey City, N. J.

Комітетъ.

До теперь належать слѣдуючй братства до тов. „Р. Н. Д. Е. въ Америцѣ“:

Бр. св. Петра и Пет. въ Джерзи Сити, Н.Д.
„ „ Ольги „ „ „
„ „ Володимира „ Ансонія, Конн.
„ „ Пет. и Павла „ „
„ „ Ольги „ Бруклинъ, Н. Й.
„ „ Михаила „ „
„ им. И. Наумовича „ Ню Йорку
„ „ И. Крестит. „ Буфальо, Н. Й.
„ „ И. Крестит. „ Trauger-Calu't, Pa.
„ Благ. Пр. Богор. „ Belle Vernon, Pa.
„ Трохъ Святилей „ Whitny, Pa.
„ „ Димитрія „ Мт. Кармель, Па.
Михайло Тилявскій, зъ Чарлерой, Па. зложивъ на „Р. Н. Д. Е.“ - $1.00

Просимо еще разъ всѣхъ нашихъ священниковъ зарядити выборъ комітетôвъ мѣсцевыхъ, складаючій ся изъ 4 членôвъ: предсѣдателя, заступника, секретара и касіера; а при тôмъ просимо васъ Всч. О., зволъте приняти на себе обовязокъ предсѣдателя; зъ комітетôвъ мѣсцевыхъ просимо выбрати по 2 коллекторы (с. е. секретаря и касіера) а такъ само по 2 коллекторы и по вашихъ плейзахъ, щобъ збирали жертвы при помочи бльокôвъ, котрй розôслано до теперь до слѣдуючихъ громадъ на руки священниковъ: до Ансоніи, Мт. Кармель, Шамокінъ, Трой, Пітсбургъ и Олифантъ. Если котрй зъ прочихъ нашихъ священниковъ хотять трудити ся для розвою нашого товариства, а заразомъ и нашихъ нещасныхъ еміґрантôвъ, зволять повѣдомити о тôмъ предсѣдателя товариства, а на ихъ руки вышле ся бльоки до розпроданя на Дôмъ Еміґраційный. Просимо всѣхъ Русинôвъ зъ тыхъ плейзôвъ, де нема въ мѣсци нашого священника, щобы чимъскорше выбрали зъ помежи себе по двохъ коллекторôвъ (аґентôвъ) и повѣдомити пôдъ адресою: Rev. Nicholas Pidhorecky, 227 Warren str., Jersey City, N. J., а на ихъ руки вышле ся бльоки (книжки реситовй) при помочи котрыхъ збирає ся жертвы на Дôмъ Еміґраційный. Если до товариства приступлять всѣ нашй братства, то за якій мѣсяць будемо мати вже свого руского аґента еміґраційного! Хто поединчо пришле найменше 1 дол. на рôкъ, зôстає членомъ звычайнымъ, а хто зложить 25 дол., то стає тымъ самымъ постôйнымъ членомъ-основателемъ. Вôдъ теперь почавши просимо всѣ грошѣ высылати до касіера пôдъ адресою: Mr. John Parylak, 1337 Ave. A, New York, N.Y. и заразомъ увѣдомѣть секретаря пôдъ адресою: Mr. Konstantin Kirczow, 102 Morris str., Jersey City, N. J.

Працюймо всѣ щиро въ тôй справѣ, а усьѣхъ буде.

Джерзи Сити 11. марта 1900.

За комітетъ товар. »Р. Н. Д. Е. въ Америцѣ«:

О. П. Подгорецкій, предсѣдатель. **К. Кирчôвъ** секретарь.

Вôдозва

до всѣхъ Всч. ОО. духовныхъ, ч. радъ церк. и до всѣхъ амер. Русинôвъ такъ зъ галицкои якъ и зъ угорскои стороны въ справѣ закупна льосôвъ фантовои дякôвскои льотеріи.

ДОРОГЙ БРАТЯ РУСИНЫ!

Вже вôдъ кôлькохъ лѣтъ засноване зôстало товариство взаимнои помочи дякôвъ у Львовѣ, Перемышли и Станиславовѣ, въ цѣли ратованя збѣднѣлого пѣвче церков. стану, котрыхъ жите и доля, не мали доси найменшого обезпеченя. Се товариство, за старанемъ свого протектора и дѣяльного посла рады державнои о. Д. Танячкевича, выстаралось у правительства австрійского, силою дозволеня ц. к. міністерского скарбу зъ дня 13. цвѣтня 1898 р. ч. 18855, фантову льотерію, зъ котрои чистый доходъ призначеный на пôдпомогу рускихъ діецезальныхъ товариствъ взаимнои помочи дякôвъ. Вѣдомо вамъ, Братя Русины, яка незавидна доля гяжить на всѣхъ пѣвцяхъ церк. въ Галичинѣ. Не мають они платнѣ зъ фондôвъ краєвыхъ, а вспоможене у громадахъ, майже зъ найнисшимъ сортомъ робôтника зрôвнане. Въ многихъ про то громадахъ церк. нема навѣть фахового дяка, и зъ каждымъ рокомъ число кандидатôвъ про нужденне удержане зменшає ся. Зъ повысше наведеныхъ поводôвъ, прійде вамъ Братя легко узнати, що тов. дякôвске, всѣхъ способôвъ уживає, абы своимъ членамъ прійти въ помôчь. Звертаемо ся въ першôй линіи до васъ Всч. ОО. дух. якъ до природныхъ проводниковъ народа руского, зъ умилительною просьбою: займѣть ся ласкаво розпродажею льосôвъ фантовои льотеріи, котрй то льосы по 45 цнт. у о. А. Бончевского (Rev. A. Bonczevsky, 10 May str., Ansonia, Conn.) можете набути. Вы честнй кураторы церк. купуйте за церковнй грошѣ, скôлько можете льосôвъ; а кромѣ моральнои корысти вспоможете бѣдне товариство дякôвске, може припасти на вашъ льосъ головна выграна, а єсть ихъ 25 або меншій, а тыхъ єсть 3000 и тымъ способомъ вашôй церкви придбалибысьте хорошй, навѣть дорогоцѣнни предметы. Та сама наша усерднѣйша просьба и до прочихъ Братôвъ-Русинôвъ. Такъ думаемо, що всѣ нашй Всч. ОО. дух. такъ зъ галицкои якъ и угорскои стороны, рады церковнй, а взглядно кураторы церк., братства рускй и прочй Братя Русины розхоплять до розпродажи присланыхъ 1000 льосôвъ и тымъ покажете свою симпатію, до такъ пожиточного, но крайне бѣдного, та грубо несправедливо пониженого стану дякôвского въ Галичинѣ.

Христосъ посредѣ насъ!

Теоф. А. Обушкевичь, предсѣд. тов. свящ. **П. Кешелякъ** секретарь.

— **Маєшь дѣти?** Чому-жь не запишете ихъ до „Р. Н. Союза?“ Коштує лишь 25 центôвъ на мѣсяць, а дѣти умирають дуже часто, частѣйше якъ старшй.

Жертвы скрытоубійства.

Въ XIX. вѣцѣ упало жертвою скрытоубійства: 8 президентôвъ державъ, 2 цѣсарѣ, 2 султаны, 3 папуючй князѣ и одна цѣсарева. — Дня 22. марта 1802 р. удусили заговорщики, на котрыхъ чолѣ стоявъ ґр. Паленъ, царя Павла I. его власною лентою въ михайловскôй палатѣ. Въ маю 1808 р. найшовъ въ вязницѣ смерть черезъ удушене султанъ Селѣмъ III., на розказъ свого наслѣдника Мустафа IV. — 9. жовтня 1831 р. стрѣнула смерть президента грецкои державы ґр. Каподрістаса вôдъ штилетôвъ двохъ скрытоубійниковъ въ Навпліи. — Въ червни 1854 згинувъ пôдъ ножами звычайныхъ злочинцѣвъ кн. Кароль зъ Пармы. — 1860 р. застрѣлено першого чорногорского князя Данила I. — Дня 14. цвѣтня 1856 застрѣливъ зô сцены акторъ Бето XVI-ого президента Сполученыхъ Державъ пôвн. Америки, Абрагама Лѣнкольна. — Въ 1868 упавъ жертвою заговору сербскій князь Михайло Обриновичь. — 1870 р. застрѣлено президента Гайти, Сальнаве. — Въ 1875 р. погибъ зъ рукъ скрытоубійниковъ президентъ Еквадору, др. Ґарція Морено. — Въ серпни 1876 р. убито въ вязницѣ султана Абдуль Азіса, котрого Магомедъ приневоливъ зложити корону. — Дня 2. серпня того самого року погибъ вôдъ револьверовои кулѣ зъ руки волоцюги Ґвіто, президентъ Спол. Державъ Ґарфіельдъ. — 13. марта 1881 р. стративъ жите вôдъ бомбы царь Александеръ II. — Дня 7. липня упавъ жертвою заговору през. републики Санъ-Сальвадоръ, Мердэреръ. — 24. червня 1894 погибъ вôдъ штилета италійского анархіста Казерія през. францускои републики, Карно. — 10. вересня 1898 р. вôдобравъ Люккенѣ жите цѣсаревôй австрійскôй Елисаветѣ. — Вкôнци въ минувшôмъ роцѣ упавъ жертвою заговору през. одной зъ меншихъ републикъ полуднєвои Америки.

Землетрясене.

Зъ полудневого Мексику доносять, що повторило ся тамъ трясене землѣ, що наробило немало шкоды. Богато сѣлъ, положеныхъ надъ берегомъ знищенй цѣлковито а море заляло землю на цѣлу милю. Такожь въ декотрыхъ мѣстахъ домы понищенй.

— Ага! — сказавъ кухаръ и ввôйшовъ. Лямпу поставивъ на сходы, а самъ прискочивши до Захарка, пытавъ: — Хто позволивъ тобѣ воду?

— Я самъ! — вôдповѣвъ Захарко.

— Се моя вода! — кричавъ Палли. — Ты засмарованый рабе смѣвъ ей взяти, ты брехуне, ты злодѣю, ты собако!

Захарко не вôдповѣдавъ на то всьо, робивъ свое, а оборону зачавъ вôдъ пудинґу зъ мухами.

Крикъ, якого наробили они оба, знадивъ людей зô спальнѣ, що купками середъ холоду залюбки прислухувались вымѣнѣ слôвъ.

- Чи-жь се не велично зô стороны поросяти? — кричавъ до него Палли. — Адѣть, моя вода!

— На, забери собѣ воду — сказавъ Захарко и перевернувъ судину. — Я вже не потрѣбую!

Кухаръ всунувъ єму пястукъ пôдъ очи и пытавъ: — чи бачишь?

— Бачу — казавъ Захарко.

— Хочешь покоштувати?

— А но спробуй!

Въ тôмъ нагло зашумѣла пара скорыхъ ударôвъ, и въ тôй хвили зôстали вôдплаченй. Приглядаючй ся звели смѣхъ, що було выразомъ признаня и вдоволеня.

Але Захарко не мôгъ довго удержатись.

Слѣпый, пôдсадковатый Айришь лютивъ ся якъ дикій кôтъ, але его руки були за короткй, щобы могли щось вчинити кухарови. Вкôнци вôнъ завернувъ ся въ бôкъ и три-чотыри кроки гримнувъ на землю.

Кухаръ звернувъ ся до купы людей:

— Такъ, най здыхає теперь! Лишѣть его! Се прислуживъ ся єму жовнѣръ!

— Здаєсь, вôнъ забитый! — почувъ ся голосъ.

Кухаръ здвигнувъ раменами:

— Про мене — вôдповѣвъ холодно. И чувъ ся якъ великій побѣдникъ, задеръ голову, якъ бы хотѣвъ надати свому подвигови ще бôльшій выразъ и говоривъ: »Лишѣть его до чорта! Чи вôнъ Американець Данило Вебстеръ? Приходить ту и хоче мене вчити пудинґъ варити, мене, що варивъ для ґенералôвъ! Чи вôнъ оберштъ на преріяхъ, пытаю?

Всѣ подивляли бесѣду Палли.

Въ тôмъ пôднявъ ся зъ землѣ Захарко и сказавъ такъ само досадно зъѣдливо, якъ перше: «Ходи сюда, ты заяча лапко!«

Люде заходились зъ радости, а кухаръ усмѣхавъ ся и говоривъ: »Глупота! Для мене битись зъ нимъ, якъ ось зъ тою лямпою!« Зъ тымъ забравъ лямпу и пôшовъ собѣ повôльно та поважно.

На мѣсци битвы стало темно и люде забрались до своихъ барлоґôвъ. Захарко надѣвъ свою сорочку, натягнувъ старанно и забравъ ся. По примѣру другихъ потягнувъ за ними, щобы знайти свою причу и вôдпочати.

3.

Слѣдуючого дня середъ прерій мѣжь травою рачковавъ на колѣнахъ Захарко и смарувавъ машину оливою. Сонце припѣкало рôвножь и по пôдъ его окуляры котились краплѣ поту. Нагло, чи то чимсь настрашеный, чи може вкусила муха, кôнь рушивъ пару крокôвъ впередъ. Захарко, якъ опареный, пôдскочивъ зъ землѣ и закричавъ несамовито. А опôсля зачавъ ходити скорымъ крокомъ тамъ и назадъ, вывиваючи въ повѣтрю лѣвою рукою.

Чоловѣкъ, що недалеко кирувавъ косяркою, стримавъ коня и спытавъ: »що сталось?

— Ходи сюда на хвильку и поможи менѣ — сказавъ Захарко.

Коли чоловѣкъ зближивъ ся, Захарко показавъ єму свою закровавлену руку и сказавъ:

— Машина вôдтяла менѣ въ тôй хвили палець. Шукай мого пальця, я недовиджую.

Хлописко шукає за пальцемъ и знаходить въ травѣ. Се два суставы пальця. А самъ побѣлѣвъ якъ трупъ, наче-бъ зачавъ вмирати.

Захарко взявъ свôй палець, а приглядаючись зауважує: »Такъ, се вôнъ. Зажди хвильку, потримай его«. А самъ стягає сорочку и дре двѣ обвязки; одною обандажовує свою руку, а въ другу завиває вôдтятый палець и ховає до кишенѣ. По тôмъ дякує товаришови за помôчь и садовить ся знову на машину. Такъ вытримавъ майже до вечера. Ажь коли надзиратель довѣдавъ ся о его нещастю, тогды вылаявъ и вôдославъ на фарму назадъ.

Перше, що Захарко задумавъ вчинити, се заховати втятый палець. Спірітусу вôнъ не мавъ, тому наллявъ въ фляшочку оливы вôдъ машины, всадивъ тамъ палець и закоркувавъ шійку; а фляшочку сховавъ пôдъ сѣнникъ своеи причѣ.

Черезъ цѣлый тыждень зôстававъ въ дома, рука сильно болѣла и вôнъ мусѣвъ ей держати спокôйно; трясця трясла цѣле его тѣло, а вôнъ лежавъ и терпѣвъ и грызъ ся надмѣрно. Такъ безчиннымъ, якъ теперь, вôнъ ще не бувъ нѣколи, навѣть тогды передъ кôлькома роками, коли то експльодували майны и ушкодили его очи.

Щобы его положене зробити ще незноснѣйшимъ, то страву до лôжка доносивъ єму самъ кухаръ Палли и, выкорыстуючи догôдну хвилю, дразнивъ калѣку. Тогды або вороги перемовлялись, и було неразъ, що Захарко, затиснувши зубы, обертавъ ся до стѣны, бо противъ того великана чувъ ся безсильнымъ.

Повнй болю дни и ночи минали и минали, надходили и вôдходили незносно повôльно. Скоро тôлько було можливымъ, то сѣдавъ на своѣй причи и пôдчасъ спеки державъ отворенй дверѣ, щобы налюбоватись преріями и небомъ. Часто сидѣвъ вôнъ зъ отвореными устами и ловивъ вôдголосы косярокъ въ далечи, а опôсля говоривъ голосно зъ своими кôньми, наче-бъ мавъ ихъ передъ собою.

Але зъѣдливый Палли, той зизоокій Палли, не давъ єму спокою й теперь. Вôнъ приходивъ и замыкавъ єму дверѣ передъ носомъ пôдъ вымôвкою, що протягъ, страхъ протягъ, а протягу вôнъ не годенъ знести. Тогды Захарко ажь заходивъ ся зô злости, зрывавъ ся зъ лôжка и шпурлявъ за нимъ черевикомъ обо деревлянымъ стôльцемъ и страшенно хотѣлось єму зробити его калѣкою на цѣле жите. Але Захарко не мавъ щастя, вôнъ не довиджувавъ, щобы трафити, и не трафивъ анѣ разу.

Семого дня освѣдчивъ вôнъ, що хоче ѣсти въ кухни. Кухаръ вôдповѣвъ, що не желає собѣ его вôдвѣдинъ цѣлковито. Стало на тôмъ, що Захарко мусѣвъ ѣсти на своѣй причи. Сидѣвъ цѣлкомъ опущеный и вивъ ся вôдъ самоты. Теперь знавъ, що кухня пуста, бо кухаръ и помôчники поѣхали зъ обѣдомъ на преріи; вôнъ чувъ спѣвъ и галасъ выѣжджаючихъ, щобы зъ замкненого поглузовати.

Якй то скарбы выкидають люде на свѣтє?

По больших мѣстахъ можна побачити людей нужденно одѣтыхъ и нужденныхъ зъ лиця, котрй зъ кошичкомъ и желѣзнымъ гачкомъ лазять вôдъ одноп купы смѣтя и гною до другои и порпають ся въ нихъ. Здавало бы ся, що можуть тй люде знайти, за чимъ они тамъ шукають? А мало хто знае, що власне зъ такихъ смѣтнискъ выконують ся великй скарбы. Тотй рѣчи, котрй выдають ся всѣмъ безъ пожитку и вартости, знаходять однако на себе купця, бо нема майже такои рѣчи, котра бы не дала ся до чогось ужити. Оденъ французкій ученый выказавъ въ осôбнôй книжцѣ, якй скарбы и зъ чого именно выгрѣбають ся межи смѣтємъ. Щобы дойти до такого обчисленя, мусѣвъ самъ перебрати ся за такого, що нѣбы порпае ся по смѣтискахъ и отъ що вôнъ обчисливъ на одну тôлько Францію: Зъ шматъ и окравкôвъ бавовняныхъ выробляють въ самôй Франціи паперу въ вартости 140 міліонôвъ. Чисто вовняній шматы вытрѣпують и прядуть на ново и що то за хорошій новй матеріи выробляють зъ старыхъ шматъ! Кусники шкла товчуть ся и продають ся по 20 франкôвъ за 100 кільо до гутъ шкляныхъ. Кости купують токарѣ и выробляють зъ нихъ розличній рѣчи, якъ: гузики, цигарнички, ручки, шпильки и др., або товчуть ихъ по фабрикахъ и мелють на навôзъ польный. Людске волосе скупують по 6 фр. за кільо. Чи угадавъ бы хто на що закуповують волосе вôдъ цирулыкôвъ и голярôвъ, що спускають волосе? — Того волося уживають до чищеня цукру! — Зъ окрушинъ булокъ, зъ шкôрокъ хлѣба фабрикують цикорію, порошки до зубôвъ и инше. Зъ кускôвъ паперу, старыхъ компатурокъ, газетъ и ин. роблять масу, зъ котрои выробляють ляльки, гузики, пуделка и другй рѣчи. — Такъ то жадна рѣчь не есть безъусловно непотрѣбна, протое жадна не повинна марнувати ся. Дивували ся нашй люде и еще дивують ся, звôдки то шматяръ-мѣняйко жидъ, по кôлькохъ лѣтахъ такого гандлю приходивъ до маєтку.

Зборы анти-имперіялістôвъ въ Філядельфіи.

Въ Філядельфіи вôдбули ся зборы противникôвъ теперѣшнои політики вашингтоньского правительства и принято слѣдуючу резолюцію: Зô взгляду на те, що теперѣшна адміністрація пôдъ проводомъ президента Мікінлея розширює опѣку Спол. Державъ на розличній краѣ навѣть оружієм, не спытавши дозволу у народу, зборы высказують изъ-за того свое обурене, бо подôбна політика обиджае засады, на котрыхъ спочивае рядъ Спол. Державъ и грозить не тôлько свободѣ мешканцѣвъ забраныхъ островôвъ, але и свободолюбивымъ порядкамъ нашого краю. Крôмъ того рѣшено, що не треба поширати анѣ одного кандидата на президента и до конгресу, хто попирае теперѣшну політику. Декотрй зъ участникôвъ не хотѣли згадувати въ протестѣ имени президента, але якійсь Стивенсъ завважавъ: »Той мордерця есть тымъ чоловѣкомъ, на котрого паде вина за ганьбу, що тяжить на нашôмъ краю и его имени не треба промовчати.«

Смерть на гільотинѣ.

Въ Парижи, якъ кого засуджують на смерть, то не вѣшають анѣ не саджають на електричный столець, якъ у насъ, але вôдтинають голову на гільотинѣ. Оденъ знаменитый лѣкарь сказавъ, що подôбна смерть есть найстрашнѣйшою, бо вôдтята голова може чути и бачити черезъ три годины.

Вуголь въ Клондайкъ.

Корабель »Cottage City«, що приѣхавъ недавно зъ Аляски, куды повандрувало чимало людей за золотомъ, доносить, що въ тôй холоднôй краинѣ знаходять ся поклады камѣнного вугля, а що лежать они майже пôдъ верхомъ, то-жь легко его можь выдобувати. Зъ весною старають ся розпочати роботу.

— Зô Stuartburn, въ Канадѣ, доносять намъ, що якійсь Россіянинъ вразъ зъ однымъ рускимъ кольоністомъ ходять мѣжь людей и поясняють имъ, що не треба жаднои церкви, анѣ священника, а тымъ самымъ не треба хрестити дѣтей, анѣ слюбу давати и т. д. Радй бы мы почути де-що близше за ту агітацію.

Голодъ и чума въ Индіи.

Въ Индіи знагае ся безнастанно голодъ. Збожа вправдѣ тутъ не бракъ, але народъ не мае грошій, щобы его закупити. Въ р. 1875 грозила голодова смерть 14 міліонамъ людей, нынѣ досягло число сихъ нещасливыхъ 80 міліоновъ. Передъ двѣста роками Индія була найбогатшимъ и найлюднѣйшимъ краемъ на земной кулѣ; нужды тамъ нѣхто не знавъ, богатства не були тамъ скуплені въ одныхъ рукахъ, але рôвномѣрно роздѣлені мѣжъ цѣлый народъ. Правительство мало тодѣ близько 60 міліоновъ дол. рôчного доходу, а сѣ міліоны зôставали въ краю. По приходѣ Англичанъ вôдносины змѣнили ся. Англичаны забирали и вывозили зъ Индіи все, що дало ся взяти. Въ р. 1830 вывожено до Англіи рôчно 13 міліон., въ р. 1883 75 міліон., а въ минувшôмъ роцѣ 120 міліон. дол. Англія вызыскуе Индію головно высылкою своихъ выробôвъ промыслу, черезъ що индійскій промыслъ майже цѣлкомъ упавъ, а сотки тысячь родинъ лишили ся безъ хлѣба. Податки на удержане віцекороля, цѣлого полку урядникôвъ и войска, що числить 75 тысячь людей, зросли до неможливыхъ сумъ. Индія мусить оплачувати копита навѣть тыхъ воєнъ, якъ Англія веде не въ интересѣ Индіи, але Вел. Британіи и часть коштôвъ заграничныхъ воєнъ, якъ египетскои въ р. 1882 и теперѣшнои трансвальскои. Черезъ се не люблять Англичанъ въ Индіи. Оденъ зъ индійскихъ письменникôвъ каже, що вôдъ панованя Англичанъ були лѣпшій давнѣ вôдносины варварскій, коли наѣздникъ вытинавъ въ пень мужеску людность, а жѣнкѣ забиравъ на невольницѣ. Були се насиля, що тревали не довго, а майно вôдбиране одиницямъ, лишало ся въ краю и вертало до рукъ людности. Англія — на мѣсце хвилевои розѣ — устроює собѣ черезъ сотку лѣтъ [illegible] вызыску. — Вразъ зъ голодомъ розшаленила ся въ Индіи чума. Столици Бомбаю засуджена на вымерте. Въ другôмъ тыжни мѣсяця сѣчня умерло тамъ на чуму 800 людей, о 250 людей бôльше, якъ въ першôмъ тыждни. Що значить се число, можна собѣ выобразити, коли скажемо, що звычайна смертность въ Бомбаю выносить 700 людей на тыждень. Коли додамо случаѣ смерти вôдъ чумы, то значить, що на чуму умирае теперь рôчно 50 тысячь людей, а такій станъ тревае вже два роки. Та не лише въ Бомбаю, але и другихъ мѣсцевостяхъ Индіи мруть сотки людей денно вôдъ сеи страшнои пошести. Мимо всякихъ карантанъ и средствъ осторожности грозный ворогъ перейшовъ горы Гімаляѣ и вдираесь до другихъ краѣвъ.

— Зъ Manown, Pa. пишуть намъ, що робота въ тôй мѣсцевости иде дуже добре, можь достати роботу въ майнахъ и на верхи. Есть тамъ досыть Русинôвъ, що належать одни до »Соединенія«, а другй до православного братства, бѣда лишь у тôмъ, що замѣсть старати ся о просвѣту, борыкають ся за вѣры, а декотрй калѣчать вже по словацки хоть недавно попрpíходили зъ краю. Коли вже разъ Русины прійдуть до розуму?...

Зъ боевища.

Бурамъ поводить ся теперь лихше въ вôйнѣ зъ Англійцями. Генералъ Робертсъ иде зъ войскомъ на Блумфонтейнъ, столицю другои трансвальскои републики Оранїи, а Буры тереть цôфають ся. Вокругъ Преторіи, столицѣ трансвальскои републики, котрои президентомъ есть П. Крігеръ, копають оборонній валы, але нѣхто чужій тамъ не смѣе : бижится пôдъ карою смерти, щобъ не выдавъ Англійцямъ тайны, якъ Буры обваровують ся. Кажуть, що єсли бы Англійцѣ побѣдили и хотѣли увôйти до мѣста, то высадять его въ воздухъ. Такъ само поступлять зъ копальнями діяментôвъ. Оба бурійскій президенты старають ся о заключене мира, але Англійцѣ не хотять пристати на ихъ жаданя.

Волѣе повѣснути на шибеници.

Нѣкого А. Кейрль чікагскій судъ засудивъ на 25 лѣтъ вязницѣ за замордоване другого чоловѣка. Пôдсудимый благавъ судію, щобъ той розпочавъ новый процесъ, а вôнъ признасть ся до вины мордерства, черезъ що его повѣсили бъ. Вôнъ волѣе радше смерть, якъ сидѣти въ вязници черезъ 25 лѣтъ. Судія не послухавъ его просьбы.

„Американьскій шляхтичъ“, образокъ зъ житя рускихъ робôтникôвъ въ Америцѣ, въ 3. актахъ, вже вышовъ книжочкою о 75 сторонахъ друку. Хто хоче набути ту книжочку, най пришле до редакціи »Свободы« 17 цнт., бо на мѣсци коштуе 15 центôвъ.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

Григорій Дзвôнчикъ, л. 38, родомъ зъ Кункова, пов. горлицкого, въ Галичинѣ, членъ »Союза« въ Майфілдъ, Па. ч. кп. гол. 1427, упокоивъ ся 22. б. р. лютого.

Григорій Басалига, въ »Союза« въ Олдфорджъ, Па. ч. кп. гол. 461, по двольтнôй слабости упокоивъ ся 3. марта б. р., осиротивши жену и 4 дѣтей. Небощикъ належавъ такожь до товариствъ: польского »Związek« и россійского »Общество взаимнои помощи«.

Вѣчная имъ память!

СМѢШНЕ.

ДВѢ КУМЫ.

— Кумонько, чулисьте такй страшнй рѣчи...! До нашои каменицѣ спровадила ся одна панѣ, що мае доньку зъ чотырма руками!

— Не може бути! Є, та де то може бути правда...

— Але-жь, кумочко, не вѣрите менѣ, та-жь я на власнй уха чула, що та панѣ хвалила ся, що еи донька грае на чотыри руки — то вже-жь мусить мати чотыри руки.

— А то разъ диво!...

ВЫМОВИВЪ СЯ.

— Дорогій пріятелю, я вамъ нѣчо не можу дати, маю убогого брата, и его мушу вспомагати.

— Але вашь братъ казавъ менѣ власне, що зъ голоду умирае, бо вы ему нѣчо не даєте!

— Но, видите, коли я рôдному братови нѣчо не даю, то вамъ тымъ певнѣйше нѣчо не дамъ.

ПРИ ПРАЩАНЮ.

Олена (сумно): — Бувай здоровъ, Миколо, чи згадаешь ты коли на мене?

Вôнъ: — О певно, моя люба, я умысно завязавъ собѣ ґудзъ на хусточцѣ, щобы тебе не забути.

Учитель: — Описавъ-ємь вамъ теперь малпу. Ану, Ивасю, повтори, якъ малпа выглядае?

Ивась мовчить, дивлячись черезъ вôкно.

Учитель: — Та тамъ на дворѣ малпы не побачишь. Диви ся лише просто на мене...

Передъ судомъ присяглыхъ стоить оскарженый чоловѣкъ о тяжкій злочинъ; зъ розправы пôзнати, що вина его певна. Коли прокураторъ выговоривъ свою обвиняючу бесѣду, а адвокатъ уневинняючу, пытае судія оскарженого, чи не мае вôнъ еще що на свою оборону сказати.

Оскарженый: — По бесѣдѣ пана прокуратора и вôдповѣди пана адвоката, такъ ми ся въ головѣ покрутило, що самъ не знаю теперь, чи я виненъ чи нѣ.

Судія до злодѣя: — До теперь ставалисьте передъ судомъ тôлько за малй крадѣжи — а нынѣ за то, щосьте ся вломали до чужого помешканя.

Злодѣй: — Бо то прошу пана, я свое ремѣсло розширивъ, на большу скалю проваджу.

У ЛÔЖКА НЕДУЖОГО.

— Пане докторъ, що скажете о станѣ слабости мого мужа? Прошу васъ, благаю, не укрывайте нѣчо передôмною... кажѣть все отверто.

— Могу Вп. Паню запевнити, що мужь вашь буде жити, если не умре.

— Але що ему есть, пане докторъ, що се за недуга?

— До теперь ще нѣчо рѣшучого не могу сказати... я самъ ще непевный... але нехай панѣ добродѣйка будуть цѣлкомъ спокойнй: все покаже ся на секціи (по смерти).

Паничь: — Скажѣть но менѣ, панно Антосю, котрый станъ вамъ найлучше подобавъ ся?

— Правду сказавши: »замужный«!

Жебракъ: Помилуйте бѣдного калѣку, дайте грошикъ на хлѣбецъ!...

— Чи може на горѣвку?

— О нѣ! на горѣвку я вже назбиравъ.

Зъ „зѣльника“ Канады.

I.

Потьма и сумнѣвъ мене обнимали,
Якъ страшная пропасть передо мновь стали...
У моимъ серци десь не стало вѣры,
А я ставъ безсильный и слабый безъ мѣры.
До душѣ говорю, що и такъ безъ краю
Въ блуднôмъ томилась, мовь бы темнôмъ гаю:
Моя Ты бѣдна! Коли-жь знову до Бога
Твоя спростуесь зритая дорога?
Коли знову зôрвешь ся изъ моря страшного
Птахомъ крылатымъ до раю давного?
Хто Ти поможе такôй слабосилôй
Мôстъ збудовати на тôлькіи милѣ?
Хто Ти порадить, зглянесь надъ Тобою?
Хто подарить Тя жалемъ и слезою?
Нѣхто! Нѣхто! бо тутъ нема нѣкого,
Щобъ Тебе вывѣвъ изъ круга блудного.
И мои на ничь ослабѣли силы,
Очи опали, тихо бились жилы.
Въ тôмъ духъ такъ свѣтлый, якъ сама зôрниця
Ставъ ясный, ясный, изъ лилій му лиця,
Руки зложенй; вôдъ нихъ лучь взбивавъ ся.
Я глянувъ въ него. Вôнъ такъ обôзвавъ ся:
Не сумуй душе, я Ти мôстъ збудую
Я рай вôдкрыю, Бога мысль святую.
Тобѣ передъ очи поставлю, най битва
Твоя скôнчить ся; мостомъ тымъ »молитва«.
И зникъ духъ; а душа стала горяче
Молитись Богу, любо, по дитячи.

Сава Чернецкій,
Winnipeg, Canada.

Захарко пôдвѣвъ ся зъ своеи причѣ и пошкандыбавъ до кухнѣ. Оглянувсь довкола, книжка и газета лежали на своимъ мѣсци, вôнъ вхопивъ послѣдну и поштильгукавъ назадъ до берлогу. Тогды вытеръ окуляры, пасадивъ ихъ и ставъ вôдчитувати великй буквы оголошень.

Минае година, минае друга, — годины йдуть такъ скоро! Вкôнци слухае, вертають — навѣть зачувъ голосъ кухаря, котрый — якъ звычайно — розказувавъ помôчникамъ мыти ложки и миски.

Теперь знавъ Захарко, що газету треба сховати; се якъ разъ хвиля, въ котрôй кухаръ удававъ ся до своеи бібльотеки. Ненадумуючись довго, всупувъ газету пôдъ сѣнникъ своеи причѣ. Але небавомъ вынявъ поспѣшно назадъ и сховавъ за пазуху. Нѣколи въ житю не думавъ вôддати газету назадъ.

Минула хвиля.

Зближають ся тяжкй кроки, а Захарко лежить и вдивляе ся въ стелю. Се Паллп.

— Якъ ты смѣвъ забрати мою газету? — спытавъ вôнъ, стоячи на серединѣ.

— Нѣ! — вôдповѣвъ Захарко.

— Ты взявъ еи! — зашипѣвъ кухаръ и приступивъ близше до него.

Захарко выпростувавъ ся.

— Я не маю твоеи газеты! Забирай ся до чорта! — сказавъ вôнъ цѣлкомъ злôсно.

Въ тôмъ скидае кухаръ хорого зъ лôжка на землю и перешукуе причу. Обертае сѣнникъ, такъ само нужденне покрывало, не находячи того, за чимъ шукае.

— Ты мусишь мати! — настававъ вôнъ. И якъ вже вôдходивъ, такъ що бувъ майже за дверми, ще обернувъ ся знову и повторивъ: „Ты взявъ! Пожди тôлько, мôй пріятелю!“

Захарко сердечно засмѣявъ ся и закричавъ злôсно, такъ щобы другй чули: „Розумѣесь, я взявъ. Я взявъ. Я зробивъ ужитокъ, ты засмароване паця!“

Тогды напуже лице кухаря почервонѣло и въ его калѣкахъ очахъ блиснувъ невылѣчимый гнѣвъ. Вôнъ ще разъ обернувъ ся до Захарка и прошепѣвъ: „Такъ, почекай лишь!“

(Конець буде).

Максимъ Крукъ.

(Конецъ.)

II.

Минувъ мѣсяць, а нашъ Максимъ
Перетерпѣвъ муку
И наконець до знакомыхъ
Добився въ Америку.

Пойшовъ копать чорне угле
У пôдземнôмъ долѣ,
Не дбавъ нѣчо, хоть на рукахъ
Пукали мозолѣ.

Робивъ тяжко, тягавъ зъ муломъ,
Щобъ грôшь заробити,
Вôддати довгъ, а потому
Жѣнку спровадити.

Ледви, ледви дождавсь »пейды«,
Заславъ грошей жѣнцѣ
И дѣточкамъ, щобъ згадали
Батька въ Америцѣ.

III.

Вже пôвъ року якъ Максимъ Крукъ
Кинувъ рôдне село,
Забули вже навѣть кумы
Говорить за него.

Надôйшовъ й Святый Вечеръ,
Максимиха сама
Сидить зъ дѣтьми, ѣсть вечеру
Слезами залана.

Свято, — люде идуть зъ церкви,
Иде Максимиха,
Старый Федоръ хапъ за рукавъ:
— Чи чули вы лихо?
— Яке лихо? — она пыта.
— Охъ Боже мôй милый,
Та-жь два тыжнѣ якъ вашъ Максимъ
Лежить у могилѣ.

Отъ такъ пише зъ Америки
Менѣ кумъ Кирило,
Що вашого мужа въ »майнахъ«
На смерть угле вбило...

— Що, Максима?... О Пречиста!.. —
Бôльше не сказала,
Закрутилось ѣй въ головѣ
На дорозѣ впала...

Збѣглись люде, Максимиху
Ледви очутили,
Жаловали за Максимомъ
Тай порозходились.

Бѣдна мати! — а сироты,
Мовь тѣи курчата,
Розбѣгли ся, тай пытають:
— Коли прийде тата?...

Но ихъ тато не почуе,
Бо вôнъ землевъ вкрытый
Тай спокôйный, — але они
Бѣдни на сѣмъ свѣтѣ!...

В. Ф-ла.

Читайте „Свободу!"

Lehigh Valley R.R.
In Effect May 19, 1899.

Пасажерскй трены зъ Mt. Carmel до Buffalo, Scranton, Elmira, Wilkes Barre, White Haven, Hazleton, Mauch Chunk, Allentown, Bethlehem о год. 7:18 и 9:40 до полудня; а 12:18 и 4:40 по полудни.

До Philadelphi-и и New York-у о год. 7:13 до полудня и 12:18, 4:40 по полуд.

До Centralia Shenandoah, Mahanoy City, Pottsville, Hazleton и до всѣхъ стацій въ околицяхъ вуглевыхъ о год. 7:13, 9:40 до полуд. и 12:18, 4:40 по полудни.

До Shamokin о год. 7 30, 11:21 до полуд; а 2:20, 6:42 и 9:56 по полудни.

Експресовй трены до Philadelphi-и и New York-у о год. 7:13 до полудня; 12:18 и 4:40 по полудни.

Трены до Mt. Carmel.

З New York-у о год. 8:10 до полудня и 4:10 по полуд. Въ недѣлю о год. 1:00 по полудни.

Зъ Philadelphi-и о г. 4:10, 9:00 до полуд. і 4:50 по полуд. В недїлю о год. 1:32 по полуд.

Зъ Pottsville о год. 9:45 до полуд. 12:30, 5:05 и 8:15 по полуд.

Зъ Wilkes-Barre о год. 8:00 до полудня, 3:05 и 6:00 по полуд. Въ недѣлю о год. 3:05 по полуд.

Недѣльний трены до: Philadelphi-и, New York-у и до всѣхъ стацій межи тами мѣстами о год. 9:10 до полудня.

До Pottsville, Hazleton, Wilkes-Barre и до всїх стаций в околицях вуглевих о год. 9:10 до полуд. и 5:55 по полудни.

Недїльний трен до Shamokin о год 11:20 до полуд. и 7:58 по полуд.

CHAS. S. LEE,
Gen'l Pass. Agent,
R. H. WILBUR, General Supt.

УВАГА: Хто хоче ѣхати на Весты, най купить собѣ тікетъ на лігайску желѣзницю, бо найтуньша и найвигоднїйша. По близшй информаціи удавайте ся до:
JOHN S. LAUGHLIN,
Agent L. V. R. R. Mt. Carmel, Pa

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!
Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды напус брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повстане вона!
Ив. Франко.